

Lluís Xavier Godé i Lanao, cap del Departament de Planificació i Ordenació de l'Espai Fluvial, Agència Catalana de l'Aigua

La planificació d'espais fluvials com a instrument per a la preservació i recuperació dels rius a Catalunya.

La conservació i millora dels ecosistemes aquàtics s'estableix com una de les prioritats dels objectius ambientals de la Directiva Marc de l'Aigua 200/60/CE (DMA) per assolir el bon estat de les masses d'aigua superficials. A Catalunya es constata que la qualitat de l'aigua, especialment la físico-química, progressa adequadament amb el desenvolupament dels programes de sanejament d'aigües residuals urbanes i industrials. No ho fa al mateix ritme l'ecosistema en el seu conjunt i en concret les riberes.

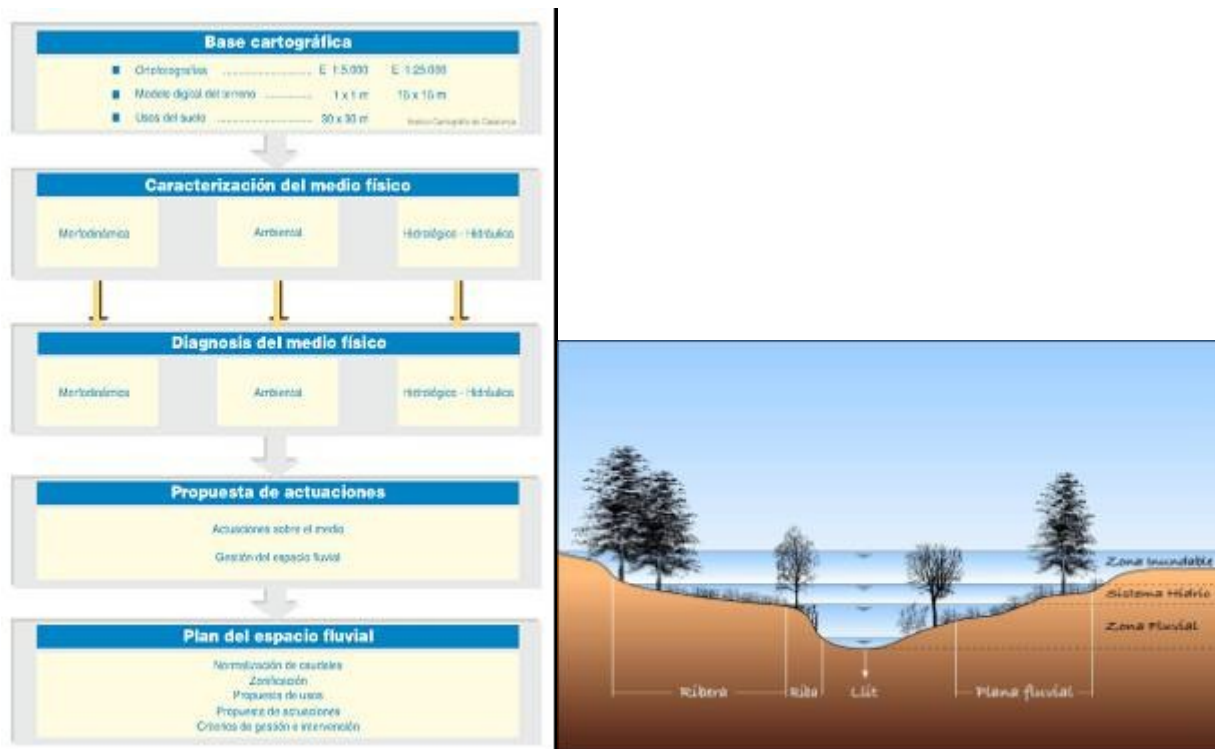
Les riberes constitueixen un element clau en la determinació de l'estat ecològic dels rius: són el suport físic dels processos que tenen lloc en la interfase aigua-terra i alberguen una diversitat biològica molt elevada. L'espai físic de les riberes està sotmès a contínues i molt fortes perturbacions per les pressions urbanístiques, infraestructurals, i activitats agrícoles, silvícoles o hortícoles abusives.

La identificació i regulació d'usos dels espais fluvials esdevé l'objectiu de la Planificació d'Espais Fluvials. Aquesta es desplega en uns treballs d'estudi i planificació de conques o subconques, amb caràcter normatiu de plans de gestió específics d'acord amb el Reglament de Planificació Hidrològica. La seva metodologia es basa en l'anàlisi multidisciplinària dels processos naturals que regeixen el comportament del riu i de la conca en general, amb l'objectiu d'oferir una visió integral i de conjunt dels fenòmens hidràulics, morfodinàmics i ambientals.

Es fa una acurada caracterització i anàlisi del medi delimitant amb precisió (escala 1:1.000) les zones inundables per diferents períodes de retorn (Màxima Crescuda Ordinària, 10, 50, 100 i 500 anys), amb informacions de calats i velocitats i els corresponents mapes, avaluant l'estat ecològic (indicadors diversos previstos en la DMA) i valorant els processos morfodinàmics d'erosió, incisió o canvis morfològics. Tot això, i un conjunt de criteris tècnics i socials, permet fer una zonificació dels espais fluvials, d'acord amb l'article 6 del Reglament de la Llei d'Urbanisme.

- Zona Fluvial (línia d'inundació de 10 anys), molt corregida per aspectes ambientals de la ribera mínima necessària; no es permet cap ús tret de la pròpia preservació hidràulica i ambiental.
- Sistema Hídric (línia d'inundació de 100 anys), corregida per aspectes hidràulics, morfodinàmics i ambientals, es preserva el règim de corrents; no s'hi admeten construccions, edificacions ni modificacions del perfil natural del terreny.
- Zona Inundable (línia d'inundació de 500 anys); les ocupacions hi són possibles, però amb determinades condicions.

Aquests treballs es concreten en un Pla, on es recull la zonificació i propostes d'actuació concretes, valorades econòmicament, prioritzades i amb identificació del responsable d'executar-les.

Imatge esquerra: metodologia de la Planificació d'Espais Fluvials.

Imatge dreta: esquema conceptual de la zonificació dels espais fluvials.